

Boeken

Rusteloosheid

Pleidooi voor een mateloos leven

Ignas Devisch

De Bezige Bij, 2-16. ISBN: 9789023494188

Deze keer valt voor mij de keuze op een filosofisch getint boek, want ik houd van afwisseling. Daarmee ben ik echt een kind van mijn tijd. Wat valt er allemaal op aarde te beleven?

De schrijver van dit boek heet Ignas Devisch. Hij is een Vlaamse hoogleraar ethiek, filosofie en medische filosofie aan de Universiteit van Gent en de Arteveldehogeschool in Gent. Hij publiceert voor vakgenoten en gelukkig ook voor leken zoals ik.

Mijn interesse werd na het lezen van de achterkant van het boek direct gewekt, want in mijn omgeving en in de media zie ik de volgende verschijnselen. Op de vraag: hoe is het met je? komt negen van de tien keer het antwoord: druk, druk, druk; mensen raken bij bosjes uitgerangeerd door burn-out en mindfulness kun je op elke hoek van de straat beoefenen. Wat is de wereld in een stroomversnelling geraakt en dan houdt deze meneer een pleidooi voor een mateloos leven? Dat is interessant! Ik houd wel van tegengeluiden.

De cover is rusteloos weergegeven door grote blauwe letters met daarachter een psychedelisch effect. De dikte van het boek is te overzien: in totaal 271 pagina's. De auteur heeft een prettige schrijfstijl, legt begrippen uit en geeft vertalingen van citaten. Hij heeft ook gevoel voor humor. Toch is het geen boek voor op je nachtkastje, want Devisch onderbouwt zijn stelling gedegen met denkbeelden van andere filosofen en gaat terug in de tijd om te laten zien hoe gewone burgers en denkers tegen het leven aankeken. Ook maakt hij continu de verbinding met onze tijd.

Het boek is opgebouwd uit drie delen. In de inleiding stelt de auteur de hamvraag: 'Is menselijke rusteloosheid een probleem, of leidt zij veeleer tot een interessant en creatief leven?' Hij vervolgt met: 'In weerwil van allerlei pleidooien voor verlangzaming of meer evenwicht in ons leven, breek ik een lans voor passie, creativiteit en verlangen, positieve zaken die het gevolg zijn van onze aanhoudende vlucht vooruit.' (...) Willen we begrijpen waar onze rusteloosheid vandaan komt, dan moeten we het heden bestuderen vanuit het verleden.' 'Hoe door de eeuwen heen is nagedacht over het spanningsveld tussen verveling en rusteloosheid, met als belangrijkste vraag: waar komt deze spagaat vandaan?'

Deel 1 heeft als titel: Sporen: een korte ideeëngeschiedenis van moderne rusteloosheid. In dit deel maken we een reis door de tijd van de West-Europese samenleving. Waarbij opvalt dat mensen ook toen last hadden van onrust en zich zorgen maakten over het doldraaien van de wereld. Devisch geeft als voorbeeld het boek: De koopman van Prato van Iris Origo. Dit boek is gebaseerd op brieven, kasboeken en zakelijke documenten van de Toscaanse koopman Datini (1335-1410) waarin we een goed beeld krijgen van zijn ideeën en leven. Een tijdsbeeld en het ontstaan van 'de kapitalist', die steeds op zoek was naar meer. Devisch schrijft: 'Eerder dan te genieten van de enorme weelde waarin hij baadt, gaat hij steeds meer gebukt onder zijn bedrijvigheid. Aan het einde van zijn leven wordt hij toch nog een vroom persoon en trekt hij zich terug uit de wereld. Tegenwoordig zie je dat mensen zichzelf ook een vorm van ascese opleggen, door bijvoorbeeld te gaan trainen voor de marathon of voor het bedwingen van de Mont Ventoux per fiets.

Deel twee, Veranderingsprocessen in de moderne samenleving, is verklarend. Devisch beschrijft drie grote evoluties; versneling; secularisatie en individualisering en toont aan dat het geen toeval is dat we tegenwoordig worstelen met de drang naar voren en oververmoeidheid. Een voorbeeld, secularisatie (verwereldlijking), niet het hiernamaals na dit leven, maar alleen dit leven is er en menigeeen heeft een bucket list om alles uit het leven te halen. Alleen rept de auteur met geen woord over mensen die in reïncarnatie geloven en het leven in een groter perspectief zien. En tot slot de individualisering, waarbij iedereen aan zichzelf moet werken en zichzelf moet uitvinden en ook verantwoordelijk is voor zijn eigen leven.

In deel drie Een niet te stillen wereldhonger geeft de auteur een beeld van onze tijd, waarbij hij eindigt met de filosoof Pascal.

Verskillende filosofen door de tijd heen kunnen in het gehele boek hun zegje doen. Een greep: Pascal; Coornhert; Spinoza; Thomas Hobbes; Huygens; Rousseau; Nietzsche; Schopenhauer; Proust; Kierkegaard; Peter Sloterdijk en zelfs Sigmund Freud.

Dat Devisch een onderzoeker is, blijkt duidelijk. Zijn boek is zorgvuldig geschreven en voorzien van noten per hoofdstuk, een bronnenlijst en een personenregister. Het is een interessant boek om te lezen hoe de mens door de eeuwen heen geworden is tot wat hij is en dat ook rusteloosheid niet alleen van deze tijd is.